

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Symbolica E Fabularum Umbris In Veritatis Lucem
Varia Ervditione Noviter evoluta**

Pexenfelder, Michael

Monachii, 1675

1. Feminarum labor, lanificium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68709](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68709)

unde accideret, pompâ jam longiùs Bacchica ab ædibus dilapsâ, conijcere poterant. Jámque non aures modò mulceri modulis, sed nares quoque odoribus myrrhæ, storacisq̃ aspergi, præsentissimo Dei in conclave ipsum adventantis indiciò. Quid, quod subito telæ verterentur in vites & hederas, fila transirent in palmites, stamina verterentur in pampinos: uvæque maturæ de fuis, tanquam de vitibus penderent. Et quoniam exactus dies in crepusculum vergebat, terrorem augebant intendentes se tenebræ & nova cum his monstra; nam visâ domus à fundamentis concuti, lampadum ardere faces, & horrifoni ferarum ululatus audiri. Igitur exterefactæ fugere, & ubi ubi possent, latebras querere. Quod dum faciunt, repentina metamorphosi cæperunt in vesperiliones mutari

----- parvos membrana per artus

Porrigitur, tenuésque includunt brachia pennæ,

Nec qua perdididerint veterem ratione figuram

Scire sinunt tenebræ; non illas pluma levavit:

Sustinuere tamen se perlucentibus alis:

Conatæque loqui, minimam pro corpore vocem

Emittunt: peraguntque levi stridore querelas:

Tectâque, non silvas celebrant, lucémque perosæ

Nocte volant, seroque tenent à vespere nomen.

Ethica.

1. (a) Quædam sunt in his feminis laudanda, quædam vituperanda. Commendationem meretur, quod otij fugientes, manus lanificio occuparint. Romani veteres in nuptijs non secus *Thalassionem* seu *Thalassum*, ac Græci *Hymenæum* celebrabant; ut videlicet hæc nuptiali voce provocarentur novæ nuptæ ad lanæ opificium; nam Varrone teste Prisci thalassionem vocabant quasillum seu calathum, vas vimineum, in quo femina reponunt ea, quæ ad nendum & texendum pertinent. In foedere etiam inter Romanos & Sabinos percussio, lex & conditio hæc est facta, ut volentes, lubentes matronæ apud viros, à quibus raptæ erant, manerent, omnium operum atque munerum vacationem, præterquam lanificij habituræ, ut est à Plutarcho in Romulo proditum. Hinc sponsæ, quod præter alios refert Plinius lib. 8. c. 48. *colum & fustum* secum in domum sponsi inferebant, virorumque januam lanâ coronabnat

(a) *Feminarum labor lanificium.*

bant ac cingebant: hac quoque ceremonia indicantes, lanæ faciendæ laborem in domo maritali exercendum. Et constat è lib. 1. Livij Lucretiam illam, castimonia decus, sera nocte lanæ deditam, intèrque lucubrantes ancillas in medio ædium sedentem à Collatino marito, juvenibusque Tarquinijs inventam esse. Non minùs nota est alterius heroinæ, Penelopes, Vlyssis uxoris in lanificio industria, de qua plura inferiùs. Virgilius quoque lib. 8. Æneid. bonæ matrisfamilias fedulitatem laudat.

Cui tolerare colò vitam, tenuique Minerva;
Impositum cinerem, & sopitos suscitavit ignes
Noctem addens operi, famulasque ad lumina longo
Exercet penso, castum ut servare cubile
Conjugis, & possit parvos educere natos.

S. Hieronymus instituens nobilissimam virginem Demetriadem: Habeto, ait, lanam semper in manibus, vel staminis fila pollice deducito, vel ad torquenda subtegmina in alveolis fusi vertantur. Et alibi ad *Latam* de institutione filia: Discat & lanam facere, tenere colum, ponere in gremio calathum, rotare fufum, stamina pollice ducere. Magni illius Alexandri vestem non aliæ manus, quàm sororum texuerunt, ut memorat Curtius lib. 5. c. 8. Quin ipsa Pallas seu Minerva linum, lanamque tractavit, hinc & pro oleo, & lanificio usurpatur. Vnde hinc Ovidius Alcithoën loquentem inducens canit:

Nos quoque, quas Pallas, melior Dea detinet, inquit,
Vtile opus manuum vario sermone levemus.

Lanificium etiam Satyricus castis feminis attribuit. Juven. Sat. 6.
Præstabat castas humilis fortuna Latinas
Quondam, nec vitijs contingi parva sinebant
Tecta labor, somnique breves, & vellere Thusco
Vexata, duræque manus.

Salomon Proverb. 31. encomia matronæ numeris omnibus absolute depingens, lanificij meminit: *Lanam* inquit, & *linum* quæsit, & *operata est consilio manuum suarum*, hoc est artifices manus admovit operi texendi, ultrò, sine monitis, sine jussu mariti: laborem ipsamet quæsit, & lineas ac laneas vestes confecit.

II. (b) Cur igitur Alcithoë & sociæ Mineides (Minei, ut diximus, filia) tam gravem laboris honesti ac utilis pœnam dederunt? audi Poëtam:

----- Ismenides (c) adsunt,

(b) *Neglectum cultus divini.* (c) *Thebanæ mulieres.*

Jussaque